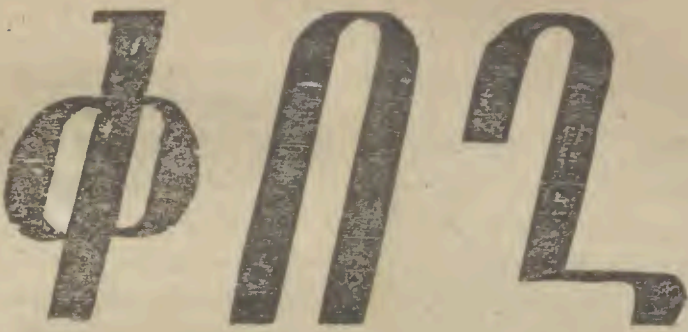

Փողն կը հրատարակուի առ
մէն օր :
Բաժանորդութեան գինն է թէ
Պոլսոյ և թէ Գաւառաց համար
150 թիւ մէկ Օսմանեան օսկի
կանխիկ :
Օտար երկիրներու համար
համարու ծախքն առնող ին վրայ է :
Մէկ թերթի գինն է 1 զուս
բուշ :

Մանուկանց տողն առաջին
անգամի համար 3 դրշ . երկրորդ
անգամի համար 2 դրշ . առեկի
անգամներու համար մասնաւոր
տակարարութիւն կըլլայ :
Նամակը և գրութիւնը պէտք
է զրկել 'ի վերջի խանդանաւ
յարկ թիւ 8 . առ 'ի. Մ. Շիշ-
մանեան . անվճար նամակներ
չեն ընդունուիր :

Փող

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ Բ.

1872 ՄԱՐՏ 4

ՇԱԲԱԹ

ԸՍՏ Ն. Տ. ՄԱՐՏ 16

ԹԻԻ 27

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 4/16 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Լրագրական ասպարեղին մէջ իր և
իւր կառավարութեան դէմ եղած յար-
ձակումները զսպելու համար Պ. Թիէ-
րի ձեռք առած բռնական միջոցները,
Օբոբի, Կուսայի և այլք դադարումը և
դեռ այն ինչ Ս. Պ. Ժողովոյ ներկայաց-
ուած Պ. Վիկտոր Լեֆորանի օրինաց ծը-
րարելը Գաղղիոյ մէջ ամեն կուսակցու-
թեանց վրայ անհաճօյ տպաւորութիւն
մ'ընած են և առ հասարակ ամենէն զէշ
կը պատուին : Ստուգիւ, կ'ըսեն, Հան-
րապետութեան նախագահ մ'իւր թըշ-
նամեաց դէմ կուռելու համար ուրիշ
զէշքեր վնասուելու էր, և ազատական
կառավարութիւն մ'իջնպէս ուրիշ և
զատութիւնը բռնաբարելէ յետոյ կըր-
նայ տակաւին այդ անունն իրաւամբ
կընէ : Բերան կըլլէ, չըթանց նիդ-
դենիւ և ձեռաց մէջ զրիշը կտորելէ ա-
ւելի լաւ միջոց մը չունէր հանրապե-
տական կառավարութիւնը . ասով նոյն
խի իւր թշնամեաց ձեռքը զէշը մը չը-
տար, չ'կարծեցներ թէ ինք կը վախ-
նայ ընդդիմադիր կուսակցութեանց ազ-
դեցութեան, և հանրապետութեան կու-
սակցաց հաւատքը չ'ընթերցներ կառա-
վարական այս ձևին վրայ որ անոր հա-
մար սիրելի է ժողովրդեան քանզի նը-
սիրակործան է անհատական ազատու-
թեանց և ջնջումն պետական կամահա-
ճութիւններու :

«Պ. Թիէր, կը զիտէ այս մասին Բա-
րիզէն գրուած նամակ մը, պարտէր լաւ
զիտեալ թէ արդիւրեւ երբէք լաւ ար-
դիւնքներ յառաջ չէ բերած : Ինչպէս
'ի դործ կը զնէ ինք այսօր ինչ որ աշի-
քան սատակի ու աշիքան իրաւամբ կը
դատաւարութիւն կայսրութեան օրով :
Լաւ կառավարութիւն մը միշտ կը չափի
երբ թիշու որ խօսին : Իւր գործերն
ու հասարակաց ողջմտութիւնը բաւա-
կան են զինք պաշտպանելու և, կար-
ձեմ, պաշտպանութեանց լաւագոյնն են :

«Կառավարութիւնն արդարացնելու
համար, կէս—պաշտօնական օրադիրք
պտտնաւ մը յառաջ կը բերեն' որ ըստ
խօսիչն է : — «Պօնաբարթեանք կը
դաւադրեն, կ'ըսեն, պէտք է իրենց
յանդգնութիւնը զսպել : » — Խիստ ար-
դարացի է այս : Թո՛ղ ձերբակոխեն դա-
ւաճանները, թո՛ղ դատեն զանոնք, և
եթէ յանցաւոր են թո՛ղ . . . : Բայց
թո՛ղ յարգեն մամուլը ազատութիւնը :
Ոչ որ բնաւ դաւադրելու ազատութիւ-
նըն ունեցած է . բայց միշտ ունեցուած,
և զէթ ունեցուել պէտք է, ճշմարտա-
պէս ազատական կառավարութեան մը
տակ, իւր կարծիքն յայտնելու ազա-
տելու : Ի՜նչ, կը հաւատաս, կառավա-
րութիւնը ո՛չ միայն որոշած է խստիւ

վարուել մամուլը հետ, այլ նաև իւր ու-
նեցած պաշտպանութեան միջոցները ան-
բաւական կը զտնէ : Կայսրութեան ի-
րեն թողած ձօն զինարանը բաւական
չեցան չերկիր իրեն, և անցեալ օր,
կայսերական դաւադրութեանց պատը-
ուակաւ, Ժողովէն խնդրեց զայն լե-
ցնել . . . :

«Ս. յս օրէնքը (Պ. Լեֆորանի լրագրաց
դէմ ներկայացուցածը) որո՞ւ դէմ կը
պահանջուի : Որո՞ւ վրայ պիտի գոր-
ծագործի : Կառավարութիւնը մեղմով
կը հասկնէ թէ ներքին գործոց պաշ-
տօնէին դիտած նպատակը Պօնաբար-
թեանց մեքենայութիւնն են : Եթէ
այս մասին տարակոյտ մը չըլլար, քուէ-
արկութեան արդիւնքն յայտնի կ'ըլլար
այժմէն : Բայց թաղաւորականք ալ ըս-
պառնացեալ կ'զգան զինքեանն այն
հարուածէն' որով հարուածել ուզել կը
թուին դահադուրի կայսեր անձուէր
մամուլը, և հանրապետականք ալ, ի-
րենց մասին, խիստ ապահով չեն : Եւ
ստուգիւ իրենք ևս մինչև ցարդ կա-
ռավարութեան ներողութիւնն աշիքան
իւրի չ'վայելեցին : »

Իրաւացի են Բարիզի նամակագրին
դիտողութիւնքը . այս տեսակ գործերն
զկառավարութիւնը կ'անպատուեն իւր
վեհութիւնը կը նուաասացնեն : Ազա-
տութեան աստիճան աշիքան դեղեկի-
է ու աշիքան փրկաւէտ որ նոյն իսկ
ինքեան կը կրէ նաև դարմանն այն վը-
նասուց' զոր նորա զեղծումը կը պատ-
ճառէ : Եթէ կան չարաթոյն լեզուներ'
որք հասարակաց միտքը կը պղտորեն,
թիւր ու յոռի սկզբունքներ կը տարա-
ծեն և հանրութեան օգտի երևութիւն
տակ անոր վնասն ու կորուստը կը պատ-
րաստեն, լա՛ւ . անդին, միևնոյն ազա-
տութեան շնորհիւ, կան աննկեղ բե-
րաններ' որք ճշմարտութիւնը կը խօսին
անքող ու իւր բաւական պայծառու-
թեամբ, ճշմարտութիւնը' որ չարերու
դարանները կը խայտառակէ, ժանտ լե-
զուներէ մաքրելու մէջ սփռուած թոյնը
կը սրբէ, ամեն բան ինչ որ է' իւր բը-
նական գոյնովը ցոյց կուտայ, և, զօ-
րաւորապէս քան զամենայն զօրաւորս,
ստութեան վրայ իւր անվերապի յաղ-
թանակը կը տանի : Երբ տիւ է, ամեն
բան կը գործէ, բարին ինչպէս չարը,
օգտակար մարդն ինչպէս վնասարարը .
բայց զիչեքը լի՛կ չարագործներուն է .
անտի՛ հարկ է վախնալ :

ԽԱՂԱՔԱՆ ՊԱՆԹԻՍՏԻՆ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՇՆԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

Արդէն շատ տարիներ յառաջ բարի
մարդիկ ամեն բանէ յառաջ մարդ-
կութեան իրական շահուց նախանձա-
խիղիւր' այլ և այլ երկիրներու մէջ
խաղաղութեան դաշնակցութիւններ հիմ-
նեցին :

Յայտնի է թէ ինչ էր իրենց նպա-
տակը :

Մարեւ անհիմն հակառակութիւննե-
րը, խեղդել տեսութիւնքը, յիբեար
զօղել զմարդիկ, առանց խարսութեան
աղղայնութեան և կրօնի, մի հաշտու-
թեան դադարաւոր, արիւնային կռիւնե-
րու դարաւոր դադարաւոր տեղը դնել
եղբայրական միաբանութեան սկզբուն-
քը և այս կերպով, երբ վեճ մը ծագի
ժողովրդոց մէջ, կարող ըլլալ միջնոր-
դութեան և իրաւարարութեան եղա-
նակաւ լուծել զայն . ա՛յս էր այն մար-
դասիրաց երեսակայած նպատակը :

Բաղում ծագու, բաղում նշաւա-
կութեանց առարկայ եղան, Երենց ազ-
նիւ խորհրդոց համար ըսուեցաւ թէ ջը-
նորքներ են անոնք, ունայն երազներ
1870ի պատերազմը, որ քիչ յետոյ
ճալթեցաւ Եւրոպիոյ վրայ իրեն հա-
րուած մը շանթի, կարծես, բոլորովն
պիտի ցրէր այս դադարաւորներն :

Ինչպէս կարելի է տիեզերական մի-
ութեան վրայ խօսել, ինչպէս կարելի է
առաջի դնել այն դրութիւնքն' որք
զմարդկութիւնը պարտին փրանորդել,
այն ատեն' երբ վայրագ տեսութիւնքն
ամեն ժամանակէ առեկ չ'զխայտելի
դուրս պոյթած են, այն ատեն երբ
մարդիկ ալ ուրիշ բան չեն խորհիւր,
այլ միմիայն սպաննել, դարձեալ ըս-
պաննել, միշտ սպաննել :

Սակայն և այնպէս խաղաղութեան
դաշնակցութիւնը չ'մեռան :

Թոյլ տուին որ անցնի մերիկը և ա-
հա՛ այսօր վերստին ձեռք կ'առնուն
իւրենց գործը, իրենց հաւատքին մէջ
ևս առաւել հաստատուած վերջին պա-
տերազմին արհաւիրացն 'ի տես :

Հոլանտայի խաղաղական ընկերու-
թեանց աղղային դաշնակցութիւնն է որ
առաջին նշանը կուտայ :

Իւր վարչային ժողովը կազմող ան-
ձինքն են Տօթթէօն Վան Եր—Հոլան-
տայի ընդհ. ժողովոց երկրորդ Խոր-
հրդարանին անդամ, Տ. Յ. Ուաթ' վա-
ղեմի ուսուցիչ, Պ. Բէլէլէր Վան Հոլըն'
երէց, Պ. Լէոն Անթոնիէն' գործարա-
նագետ, և Պ. Կ. Պրէնթանի' փաստա-
բան :

Մարդկութեան այս բարեկամներն
ամեն քաղաքակրթեալ և բարեացա-
կամ մարդոց եռանդալին հրաւեր մը
կը կարգան :

Կը հրաւիրեն զնոսա 'ի քնին տունու-
մեծ խնդրել, համաժողովոց մէջ անոր
վրայ վիճաբանել, իրենց դադարա-
րակցաց թիւն հետզհետէ ստուարացնե-
լու համար ջանալ անդուլ և չ'վատիւ
բնաւ իրենց ճշմանց մէջ :

Նախ և յառաջ, աշիքան գործ մ'է
այն' որ անվճատ յարատեւութեան պէտք
ունի :

Խաղաղութեան դաշնակցութեանց
նախապատճառք լաւ զիտեն թէ ինչ

դժուարութիւններէ չըջապատուած է
իրենց գործը :

Ամեն տէրութիւններու մէջ կայ մաս
մը' որ պատերազմ կը փնտռէ նոյն իսկ
պատերազմի համար : Եւ, միւս կողմէն,
գիւրին բան մը չէ կազմակերպել նո-
րա հակառակ մասը' որ կրնայ նեցուկ
ըլլալ բարենպաստի կառավարութեանց
հաշտարար և մարդասիրական քաղա-
քականութեան մը թուականն սկսելու
համար :

Բայց ո՞չ ապաքէն ամեն խորին հա-
մադման գլխաւոր մէկ յատկութիւնն է
երբէք վճատութեան տեղի չտալ :

Կրնանք շատ մը ճշմարտութիւններ
յառաջ բերել' որք 'ի սկզբան խուժա-
նին ծաղրական ծիծաղներովն ընդուն-
ուած են, և որք, սակայն, իրենց ճամ-
բան ընելով, յետոյ անկարելի եղած է
զանոնք չընդունիլ :

Կարելի է յուսալ, առանց չափա-
զանցութեան, թէ նոյնպէս պիտի ըլլայ
ժամանակին հետ նաև այն դադարաւոր
զոր խաղաղութեան դաշնակցութիւնք
կը քարոզեն :

Իրենց աշխատութիւնը յամր է' բայց
վստահ :

Բաղում այն է զի ինչ որ այսօր ցը-
նորք մ'է վաղիւ ճշմարտութիւն մ'է :

Այն սկզբնականը' զոր կուտայ Հո-
լանտայի դաշնակցութիւնը, լսելի պիտի
ըլլայ բոլոր այն մարդոցմէ' որոց միտքն
բաւական աղատ, սիրտն բաւական վեհ
ու բարձր է ճշմարիտ դադարաւոր մ'ըն-
դունելու և պաշտպանելու համար, ան-
փոյթ ըլլալով ռամկեն ծաղուն :

Այս հրաւերն առեկ եռանդ և աշ-
խոյժ պիտի տայ այն բաղմամբ ընկե-
րութեանց' որք կան արդէն յԱնգլիա,
'ի Միացեալ-Նահանգս, 'ի Գաղղիա, 'ի
Գերմանիա, 'ի Պէլճիզիա, 'ի Զուիցերլա, յԻտալիա և 'ի Սպանիա :

Բոլոր երկիրներու մարդասիրաց ողջ
հանրօգուտ գործոյն մասնակցութիւնը
միայն կրնայ' պատերազմի դադանային
գորութեան դէմ մարդկութեան բոլոր-
քը իշխանաց և ժողովրդոց սրտից խորը
հասցնելու չափ զօրաւոր և ուժգին գոր-
ծել :

Յոյժ փափաքելի է որ այս օրինակ ըն-
կերութիւն մ'ալ մեր մէջ կազմուէր :

Այլ և այլ հասարակութիւնքն իրենց
մէջ բարձր մտքի և արի սրտի տէր
մարդիկ ունին : Թո՛ղ ասոնք միմեան
և թո՛ղ այսպիսի հիմնադրութիւն մը
պատրաստեն :

Մեզ գալով, պատիւ մը կը համա-
րիմք մեզ մեր ձեռքէն եկած ամեն մի-
ջոցներով նպատակ իրենց գործոյն :

(Լ. Թիւրքէ)

Խ. — Բ.

Պ.

ցելով թեան առթիւ, 'ի պատիւ յիշեալ Արքիեպիսկոպոսին զօրահանդէս մը տեղի ունեցեր է:

— Ոստիկանութեան պաշտօնային Սեփականքը Մուսթաֆա բաշային առողջական վիճակը զգալապէս բարւոյն է:

Կը կարծուի թէ՛ Սեփականքը Մուսթաֆա բաշային, այս օրուէն պաշտօնին վերադարձնելու համար:

— Բերայի թաղապետութեան պաշտօնէն ետեւ տուրքերն օրը 1871 ին, Սեփականքը թեաներաւ ընկերութեան երաշխաւորութեան տակ հայ Բաշային մը յանձնուած էր վեց հարիւր հազար դահկանի, կարծես թէ՛ ալ ասկէ վերջը մասնաւոր անձի չը պիտի տրուին: Թաղապետական վարչութիւնը ինքնին այս երկու տուրքերը պիտի հաւաքէ:

— Պաշտօնային լիազանցութեան ժողովին ընտրուած երեք պատգամաւորք՝ այս հինգշաբթի օր, 'ի Վիտին ուղեորեցան, և անտի նոր ազգայնական ընկերանալով 'ի Կ. Պոլիս պիտի վերադառնան:

Այս պատգամաւորքն են, 'ի յիշեալ մին պատգամաւորն վանահայր Վ. Երեմի, առաջնական ժողովին անդամ Սեփականքը Եփեսոսին, և Սեփականքը թեան պատգամաւորն Յակոբ Աբրահիմ:

Այս պատգամաւորքն իրենց ազգայնական շքեղ ընդունելութիւն մը ընելու կը պատրաստուին:

— Տեառն աղանձի և Տեմաթիկայի մէջ եղած երկաթուղւոյ ճանապարհը ըստ 'ի Տ. մինչեւ զայլ մայիս 31 լինելով երթեկեկութեան սկսելիքը ասկէ առաջ մէկ թերթով իմաց տուինք: Այժմ կ'իմանանք թէ՛ այս պայմանաւոր երկար չը տեւի մինչև ապրիլ 15 ճամբան պիտի լինայ ու երթեկեկութեան սկսի:

— Սեփականքի կը գրեն թէ՛ Սեփականքի մինչև Իսթանբուլ երկարաճող երկաթուղւոյ շինութեան գործերն արդարեւ յառաջ կը մղուին: Կը յուսացուի թէ՛ Սեփականքի և Սեփականքի մէջ եղած երկաթուղւոյ հաստատուն՝ որ 70 անգամ կ'իմանայինք, մայիս ամսոյ վերջերս երթեկեկութեան պիտի սկսի:

— Ս. յօրը Աստուծոյ՝ Թեոքրի ընկերութեան ստորագրութեան տնտեսական ընդունելութեան: Այս լուրն իմացուած օրէն 'ի վեր այս գործին յաջողութիւնը ապահոված է. հասարակութիւնը, այսպիսի գանձալիւն ձեռնարկութիւն մը այսպիսի եռանդով կրէք ընդունած չէ:

— Մեծնային հեռագիր մը կ'իմանցընէ թէ՛ զազգայնական թղթատար շտաբանաւոր Թեոքրի ընդունել, այս չորս քիւրտեր իրենց ժամը տան և մէկին Մեծնային ճամբայ ելնէ, ինչպէս որ արդէն իմացուցինք, այս շտաբանաւոր այս կիրակի առաւօտ 'ի Պոլիս պիտի հասնի:

— Անցեալ յունվար ամսոյ մէջ 1,266,334 քիլոգրամ բուրդ մտեր է Թուրքիայէն 'ի Վաղդիս Մարտիկայի նաւահանգիստի միջոցաւ:

Բարձր միւս երկիրներն ընդ ամենը 674,701 քիլոգրամ բուրդ միայն տուած են:

— Ուսումնարանն Վաղդիս (Պոլիս) հետ տեսալը կը գրեն:

«Թեոքրի քաղաքէն մեկնեցաւ: Կ'ըսուի թէ՛ 'ի Կ. Պոլիս կ'ուսնէ: Ընթացիկը ըսելով նորա պաշտօնէութիւնը աւելորդ էր հոս. օրովհետեւ Ս. Տեմաթիկային փաշան, ոչ թէ միայն ճարտար կառավարիչ մ'է, այլ իրեն ուղղեալ բոլոր ազգայնականութեամբ մտիկ կ'ընէ, և այս ազգայնական ալ անթիւ են: Որովհետեւ Գաղաթիկան տեսութիւնը վերջուեցաւ, կառավարիչն ջանք կ'ընէ որպէս զի իւր մեծ պաշտօնն կատարելու:

կարող ըլլայ: Դատ դժուար և փափուկ պարագաներու մէջ, Ս. Տեմաթիկային փաշան, այնպիսի գործ մը ըրաւ որ զիւր պատիւը աւելցուց: Կա իւր քաղաքաբարոյութեամբ, և մարդասիրական ոգւով՝ հանապաղ եւրոպական ակումբները կը յաճախէ:

Վերջին մեծ, զարդարուն, և զգեստաւորեալ պարահանդէսներու մէջ, զորս տուած են, 'ի Պ. Պ. Մարտիկային և Մ. Տեմաթիկային մը կը մասնակցէ: Կառավարչին այս ազատական ոգւոյն նկատմամբ ահաւասիկ եղելով ինքնին մը, որ՝ երկրին մէջ մեծ տարածայնութիւն մը կը պատճառէ: Պաշտօնային մատակարար հասակով փոքր ազգիկ մը որ, Տեմաթիկային հրապարակ էր, և որոյ թեմաթիկային մը՝ Եփեսոսին ընդգրկելու գիտատնտեսական հօրը տուանէն փախած, մեր կառավարչին, իրողութեան վերահասու ըլլալով՝ ազգիկը կոչեց և ըսաւ. « Երբ չափահաս ըլլաւ ազատ պիտի ըլլաւ կրօնքը փոխել, ասկայն քանի որ դեռ փոքր ես, քու ծրնորացը կը վերաբերիս, որք միայն իրաւունք ունինք քու վրայ հրամայելու: Որմէ յետոյ կառավարիչը զազգիկը իւր ընտանեաց քով վերադարձուց: »

— Կը հաւատեն թէ՛ Պ. Զեքի, Բարիկէն հեռագրով հրաման գրկերէ որ՝ 'ի Տեմաթիկային նաւահանգիստին շինութեան գործը սկսին: Երկրաշարժը՝ զի տնտեսութիւնն ունին եղեր որ հոս թեմաթիկային նաւահանգիստի թեմաթիկային մ'ալ շինեն:

— Կըսուի թէ՛ այս օրերս Յունաց Պատրիարքին նախագահութեանը ներքին Յունաց Սեփականքին անդամներէն ժողով մը կազմուեց է, ուր Պաշտօնային ազգայնականութեան հետ նոր հաշտագիր մը խմբագրուեց է: Այս հաշտագիրն այս հինգշաբթի օր, Պատրիարքին մէկ Բաշային 'ի Վաղդիս գրեց:

— Լեւոնթի Զեքիալը կըսէ թէ՛ Վաղդիսի Պատրիարքի առջև գնացողներուն բազմութեան, երթեկեկութեանը տաժանելի վիճակ մը առնելուն վրայ մեղքաւորութիւն բողոքներ կը տեղան: Կը յուսուի նոյն լուրերն թէ՛ քանի որ խանդ գնացողներէն յատկապէս ըլլալով՝ Բերայի թաղապետութիւնը արդէն գնելու է որ արահետին վրայ չը խմբուին, և եթէ խմբուեալ հարկ ըլլայ, գոնէ Վաղդիս խանդ քովի միւս գրանքը առնէ ժողովին:

— Մեղ կ'իմանանք թէ՛ կայսերական կառավարութիւնը հրաման ըրեր է որ՝ Կրթութեան պաշտօնէից և մասնաւորապէս Մարտիկայի պաշտօնէից ներքին ամսականներէն հարիւրն 5 զգուշուի նոյնպէս 'ի Երեմի թէ՛ այս հաստատութեան պաշտօնէից պիտի ստիպուի որ՝ 1871 հոկտեմբերէն մինչև այսօր ընդունած ամսականներէն հարիւրն 5 կառավարութեան թողուն: Այս միջոցն միայն այն պաշտօնէից կրնայ միայն գործադրուիլ, որք (թուով չառնեն) գրեպոյի վերադարձութեան հետապնդմանը զիւր մը չեն կ'ըրան. այս լուրն իրատարրութեան ըլլալով՝ մեզ անհաւատալի կը թուի, և մենք համոզուած ենք թէ՛ այսպիսի միջոց մը Մեծ. Եփեսոսէն չը վաւերանար, որոյ արդարութեան և արդարաւորութեան ոգին կը ճանչենք:

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարիկ, 14 մարտ. Վաղդիսի ժողովը 104 զէմ 301 ձայնով կառավարութեան ծրարոյն այն յօդուածն ընդունէ՝ որ Համազգային ընկերութեան անդամը զէմ պատիւներ կը սահմանէ:

Կաթոլիկաց հոգաբարձուն վիճարանութիւնը վերադարձնելու ձգտեցաւ:

Կաթոլիկ իշխանն ու իշխանուհին հաւանաբար մի քանի օր հոսով մէջ անցնելու պիտի երթան:

Մարտի, 14 մարտ. Հոս, կառավարութեան և Կրթութեան ընդհանրական զէմ արմատականաց և Վաղդիսէն միացումէն ծանր խռովութեանց հետեւումը կ'սպասուի:

Թաղապետը իւր գահը պաշտպանելու կը պատրաստուի:

Վիճիւն, 14 մարտ, 9 ժ. 40 վ. երեկոյ. Ուսման ընթացքը 74,85 Աւստրո-Օսմ. պանդայի ըստինք 130,23 Աթիս 109,23

Պատրիարքի տնտեսական հաշիւաւի, Աստուծոյ ծախսերն Վաղդիս ընկերութեան ըստին ներքին գինը միջոց հաստատու ըրաւ: Հոս 1505 մինչև 153 ֆիօրինի գործողութիւններ եղան:

Բարիկ, 14 մարտ. Կրթութեան գործը մարտի 14 մարտի «Վաղդիս և Կրթութեան» քան զպատրաստութեամբ նազարով տեսարակ մը հրատարակելու:

Վաղդիս յ' Պատրիարքի տնտեսական հաշիւաւի, Վաղդիսի տնտեսական հաշիւաւի երթելու համար ճամբայ կ'ընեն:

Մարտի 14 մարտ. Բանակը համախմբուեալ հրաման տրուեցաւ: Ազգային պահապան զինուորացի ձեռքէն զէնքերը առնուեցան: Թաղապետը իւր իշխանութիւնը ձեռքէն չ'ընդունաւ որչափ է:

Պաշտօն 14 մարտ. Աւստրո-Փրքական Վաղդիս ընկերութեան ըստին ներքին եռանդակներ կը փոխուին և 91 ի կառնուին: Ֆրանկֆորթի մէջ 161 ի և Բրախայի մէջ 131 ի խառն շատ գնուեցան:

Պաշտօն 14 մարտ. Կ'ըսուի թէ՛ Պ. Զեքի թուրքո-Սեփականք երկաթուղեաց միացմանը մասին 'ի Վրան քով կը պիտի գէ:

ԱՌՆԻՏՐԱԿԱՆ

Իւրիւր 15 մարտ. Բանակի Միտիկ Սրէյան, քէնա 11 1/2 ֆալուս 10,000 հակ: Հրապարակը հաստատ:

Վ. Բ. Պ. Ա. Կ

Հինգշաբթի օրուան Փողոյ ազգային սկիզբը համադրուեալ ժողովոյ ներկայութեամբ խօսուեցաւ « 42 եկեղեցականաց » ըստելու տեղ « 42 երեսփոխանաց » ըստելու է:

Ա. Զ. Ա. Յ. Ի.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՏԵՆԱԿԱՆ ՍՈՍՈՒՄԻՆԻՏԻՆԵՐ

Օր քան զօր Ազգին մէջ հասարակային կրթութիւնը տարածուելու վերայ է 'ի Պոլիս ուր այս տարի մէկ քանի կարգաւորեալ դերասան խումբեր շարունակ թատերական ներկայացումներ տուին 'ի Կէտիկ փողոց, 'ի Սիլիսի փողոց և 'ի Սամաթիա աստիճանէ զատ մէկ քանի թատերական մէջ գիշերային դուրսերուն տեղի կ'առնեն, ինչպէս յ' Սիլիսիա տար, 'ի Սամաթիա և յ' Սեփականք: Այս գումարմանց նպատակն է լսել թէ՛ բարոյական և թէ՛ մտաւորական զանազան օգտակար նիւթոյ վերայ ատենաբանութիւններ, որք հանձարիկ անձանց կողմանէ կը խօսուին:

1869 թուականին նոյնպէս մայրաքաղաքէն այլ և այլ կողմերը խօսաբաններ բացուեցան, բայց ազգը դեռ այն ատեն այդ ժողովրդային դուրսերմանց ճաշակն առած չը լինելով և իբրեւ տղայ վարուեցաւ, շուտ մը ուշացաւ հոն յաճախել, որով խօսաբանք իրենց փառաւոր բացումէն երկու ամիս ետք խեղճութեամբ գոցուեցան:

Այս տարի ընդհանրական հաստատուն շարունակութիւն մը կը տեսնուի թէ՛ թատերաց և թէ՛ լսարանաց ընթացիկ վերայ. երկու տարիներ բաւական վարժած և փորձառու ըրած են զմեզ, այժմ իսկ լսարաններու թիւն հետզհետէ շատնալու վրայ է 'ի մեծ ուրախութիւն բարի և յաւաքի մասէն ստորեւ: Մեծ. Յովհաննէս Եփեսոսի Միտիկան ևս 'ի Բերայ իւր տունն այս տարի երկու անգամ բարեկամ ազգայնաց լսարան ըրաւ, ուր ատենաբանք զլիաւորապէս խօսեցան բնական գիտութեանց

վերայ պարզ և զերբմբռնելի ոճով երկրորդ ատենաբանութեան ունեցող լսող թիւն ընդ այր և ընդ կին, ու թատենէն աւելի էր, կը լսէին թէ՛ տարւոյս չըրջանին մէջ երեք ատենաբանութիւնք ևս պիտի լինին նոյն Մեծ. Յովհաննէս Եփ. տունը:

Այս օգտակար բանախօսութիւններն, որ եղան և կը լինին Բերայի սոյն նոր լսարանին մէջ, անշուշտ աւելի բազմութիւն կրնային ձգել առ ինքեանս եթէ առ հասարակ ամեն ունեցողի ըլլալ: Բազմաթիւներ աղաւ լինին համարձակ հոն մտնելու, ահաւասիկ այս կէտն է զոր բառնալ կը ջանան սմանք, և մտադիր են յաջորդ շրջանն առաւել ընդարձակ դործելու համար մասնաւոր տեղ մը վարձել 'ի Բերայ:

Յովհաննէս Եփ. Միտիկան հայկական ատենախօսութեանց շրջանին առաջին անգամ 'ի Բերա հիմնադրել լինելով հրապարակաւ զովութեան արժանի է, կը յուսամք յաւաքիկայ շրջանն իւր ազգասէր գործունէութեամբ առաւել փայլուն գիւրք մը կ'առնու, մանաւանդ զի իւր բարեկամներն, մեծանուն բժիշկներ, գիտուն և ուսումնական անձինք ատենաբանից մեծկակ թիւ մը կը կազմեն:

Մէկ քանի գումարներէ առ մեղ ուղղուած նամակաց մէջ ևս ուրախութեամբ կը կարգաւոր օր Պոլսէն դուրս ալ զանազան կողմանք լսարաններ հաստատուելու ջանքեր կը լինին: Թող ամբողջնան Պոլսոյ այն թաղերն, որոց Հայ բերանակէք իւրեանց ընտանիք, հաւնոյն մը մէջ գնելու պէս, կը տակն 'ի տունը և իրենք իսկ իրիկունները մինչև ժամ մէկ ու կէս կամ երկու գինեանէ գինեւուն կը թափառին, և պատիւը, վարիւր, երջանկութիւնը վերջապէս ամեն բարիք օղիի զաւաթներու յատկը կը փոխուեն:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Հրաւիրանք և նախագահութեամբ Ամենապատիւ Սրբազան Հօր, մարտ մէկ 1872 Եկեղեցական համագումար ժողով գումարեցաւ 'ի Պատրիարքարան, Ազգ. Կրօնական ժողովոյ համար ընտրելաց եռապատիկ ցանկը պատրաստուաւ. ուր Կ. Պոլսոյ եկեղեցեաց քարոզիչ Հայրերէն և Աւագերէց ու Սթուռական քահանայներէն ներկայ գտնուեցան միայն 34 եկեղեցական Հայր, այսինքն՝ չորս եպիսկոպոս, վեց վարդապետ ու քան և չորս քահանայ: Կառ. մի կապիկոպոս և մի քահանայ քուէնամակաւ մասնակցած էին սոյն ընտրութեան:

Ատենան բացուեցաւ ընդ Ատենապետութեամբ Գեր. Յովհաննէս եպիսկոպոս Կապուտիկեանի և Ատենադպրութեամբ Խորէն քահանայ ֆէհիլիանէն, և ըստ օրինի Կրօնական ժողովոյ 14 անձանց եռապատիկն ներկայ 42 եկեղեցական Հայր անուններ քուէ-թուղթերու վրայ նշանակելով՝ որոշեալ ժամուն քուէտուփն բացուելով քուէ-համարի գործողութիւնը կատարուեցաւ, և քուէից բացարձակ առաւելութիւն ստացան հետեւեալ եկեղեցական Հայր: (Բաւ)

1. Գեորգ Բէնի. Խաղիկ	31
2. Յովհաննէս Եպիս. Միտիկ	30
3. Արքեպիսկոպ. Վրդ. Բերայի	29
4. Կրեմիս " Սամաթիոյ	29
5. Արքեպիսկոպ. Բէնի. " "	29
6. Մարտիկոս Վրդ. Իզմիրեան	27
7. Եղիշէ Բէնի. Մայր Եկեղեցւոյ	26
8. Սահակ " Միտիկ	26
9. Գաբրիէլ " Պէշիկիշաւ	25
10. Խորէն " Փէշիկեան	24

